

zwijgen voorbij te gaan. Rijst niet die vraag in ons aller hart, op oogenblikken? Is dit niet het probleem, waarmee de mensheid worstelt van de vroegste dagen af? Is het niet te verstaan dat zulke overleggingen opklimmen in onze zondige harten?

Zeker wij zullen moeten trachten tegenover deze menschen „onzen Schepper gerechtigheid toe te brengen“, maar toch met die liefde en dat mededogen dat ons past. Draagt de wereld deze ellende ook niet om onze zonde?

Vlak daarnaast staat en in dezelfde lijn ligt de beschuldiging tegen de Kerk. Die heeft den oorlog niet tegengehouden, en de wapenen gezegend. Ook hier dunkt ons kan men de klacht en de aanklacht verstaan. Daar is een tekort ook bij de christelijke kerk, wijf er tekort is en schuld bij de christenen. En als wij het goed zien, dan wordt de klacht niet enkel geboren uit de zucht om te bedillen, wat er in het verleden is gebeurd, doch spruit ze veel meer voort uit de vrees, dat binnen wie weet hoe korten tijd, ons werelddeel weer staat voor een botsing, wellicht heviger, in elk geval niet minder afschrikkelijk dan in de jaren 1914—1918.

Ook hier is, wil men aan deze menschen geestelijk iets doen, een begripen noodig en een inkomen in hun angst en de verscheurdheid hunner ziel.

En nog eenmaal, een van de typeerende karaktertrekken is de behoefte aan sociale waardeering van den arbeidenden stand. Dat lijkt vreemd in een tijd, waarin de vakverenigingen tot krachtige ontwikkeling kwamen en de arbeiders om zoo te spreken de volle breedte van de straat noodig hebben.

Toch is het juist, en, bij eenig nadenken, ook te verstaan. Hoe meer de arbeid zijn individueel karakter verliest; hoe meer de rationalisatie toegepast wordt; hoe meer de arbeiders uitgeschakeld schijnen te worden in het productieproces; hoe meer men aandringt op verlaging der loonen als redmiddel in den nood; hoe sterker de behoefte wordt aan waardeering voor den arbeidenden stand, die men meent dat verloren is gegaan, en die dikwijls uit allerlei aangeprezen middelen heel weinig spreekt.

Wie deze stemmen tot zich voelt komen, die weet dat zich hier niet in de eerste plaats demonstreert het bewustzijn, dat men er is, doch veel meer de vrees, dat men teruggedrongen zal worden, veel verder dan noodig en dan goed is. De noodkroet van menschen, die vreezen te zinken.

Men vraagt die waardeering ook, en niet in de laatste plaats, van de kerk, die, hoe de belangstelling van velen ook daalde, toch een veel grootere plaats in het leven van de arbeiders inneemt, dan velen zich realiseeren.

POPULAIR-WETEN — SCHAPPELUKE SCHEISEN

Het Kruis van den Helland. IX.

De Gereformeerden hebben ten opzichte van het gebruik van kruis en crucifix een andere houding aangenomen dan Luther en de Lutherseken.

Zij stelden zich op een radicaal standpunt.

Zij wilden noch in de kerken, noch in de huizen van crucifixen en kruisen weten en hebben ook de zede van het kruis-slam laten varen.

Onder de Gereformeerden heeft de vurige en welsprekende Willem Farel, de reformator van Genève en Neuchâtel, de man die Calvijn bewoog om in Genève te blijven, een geschrift aan ons onderwerp gewijd. Het draagt tot titel: „Het ware gebruik van het kruis van Jezus Christus“ en werd in 1560 uitgegeven. Het is opgedragen „aan den zeer doorluchtigen vorst Jan, graaf van Nassau, Saarbrücken, Niers en Saeverden“ (een ander dan de voorvader van onze Koningin, de broer van Prins Willem).

Tot welke onzinnige en godslasterlijke beweringen de kruisverering was gekomen, blijkt bijvoorbeeld wel uit het vierde hoofdstuk van Farel's werk.

Hij spreekt daar over „schrijvers en predikers der papisterij“, die „in de prediking van den dood en het lijden van Christus aan het arme volk leeren, dat tijdens de lijdensweken er geen bevel is, tot den Vader te gaan om tot Hem te bidden, aangezien Hij niet heeft willen hooren noch verhooren het gebed van Zijn eigen Zoon, hoewel Hij zich ter aarde wierp, lang en verscheidene malen bad en Zijn zweet zelfs werd gelijk groote druppelen bloeds. Zij zeggen ook, dat men niet tot den Zoon moet bidden, daar Hij geperst wordt om te bidden voor zichzelf en niets voor zich verkrijgt en dus nog minder kan verkrijgen voor anderen. Wat den Heiligen Geest aangaat, zij zeggen, dat men Hem niet te hulp moet roepen noch Zijn genade vragen, daar Zijn meesterstuk vernietigd en ter dood gebracht wordt, te weten Jezus Christus, die van den Heiligen Geest is ontvangen. Hiermede zeggen deze ellendigen, zich afwendend van God den Vader, den Zoon en den Heiligen Geest, dat er niets anders blijft dan het kruis, waartoe men moet vluchten in den lijdenstijd en ze zeggen en vermanen met hen te zeggen: Ik groei u, o kruis! eeuwige hoop in deze

De kerk heeft, naast al wat er gedaan wordt, ongetwijfeld een eigen taak. En indien ze eenigszins aarzelt die te vervullen, zal ze niet dan schade doen aan zich zelf en aan ons volk.

G. BAAS Kzn.

OPVOEDING EN ONDERWIS

De Emile (1762) en haar Auteur.

II.

Hoe het was. (Montaigne)

Genève, stad van Calvijn en stad van Rousseau! Stad van Calvijn was het in de 16de eeuw. De machtige geest van den Hervormer, gedreven door verterende liefde tot Zijn God, had haar bewoners voor een tijd bedwongen en in puriteinsch-strengte zin doen leven.

Stad van Rousseau was het, en werd het in de 18de eeuw. Want het oer-instinct van het Geneefse volk sloot zich af voor de goddelijke roeping, door Calvijn gebracht. Het verdreef Calvijn's geest, zóó als het den profeet zelf verdreef had. Het stelde zich open voor gansch andere inspiratie. Dat was zijn zonde en is zijn oordeel. Het is ook het oordeel van Frankrijk. De democratische 16de eeuw maakte plaats voor de 17de met haar absolute monarchie: C'est moi, qui est l'Etat! Ik, Lodewijk XIV, ben de Staat. Wel deed deze orde, duidelijkheid, harmonie heerschen. Meubels, huizen en tuinen, boomen zelfs moesten wiskunstige lijnen en liananten vertoonen. Maar de hoogschating van het menscheijk bestaan, semi-pelagiaansch, duldde Hugenoot noch Jansenist, die Augustinus hadden verstaan en van de nietigheid van den mensch trachten te getuigen. In de kerken en op het schavot werd ze het zwijgen opgelegd, zoo ze niet als réfugiés elders een schuilplaats vonden.

Jean Jacques Rousseau had zulke ballingen, gehuwd met leden van Savoyse boerenfamilies, tot voorouders. Fransman van afkomst, was hij met de Fransche geest gedrenkt. Heerschen, veroveren, overwinnen is den Fransman een behoefte en was het ook hem.

In zijn geboorte-eeuw was de adel verarmd. Hof, hooge adel en hooge geestelijkheid spotten met alle godsdienst en zede. De derde stand streefde omhoog en een felle strijd tusschen oud en nieuw onthrande. Door de verdrukking der orthodoxie — na de herroeping van het Edict van Nantes was ook Port-Royal gesloten — had Frankrijk de

lijdensdagen, vermeerderd de gerechtigheid aan degenen, die God liefhebben en vreezen en bewijzen genade aan de schuldigen.

Farel roept uit: Deze ongelukkigen beweren, dat men niet tot God moet gaan, dat de deur tot Hem ons gesloten en het kruis onze eenige hoop is, dat het kruis doet wat de Vader niet wil, de Zoon niet kan, de Heilige Geest zich niet verwaardigt te doen! „Zou ik bij het hooren van zulke lasteringen kunnen zwijgen? Zal ik zoo ontrouw zijn aan God en Zijn eer niet in acht nemen, die hier geheel en al met voeten getreden wordt? Zal ik zoo onmenscheijk en wreed zijn jegens mijn broeders, dat ik duld, dat ze zoo worden vergiftigd?“

Farel vangt zijn geschrift aan met te doen uitkomen, dat het kruis op zichzelf, los van Jezus, geen beteekenis heeft.

„Indien het waar is“ — zoo zegt hij — „dat het Woord Gods, met de heilige sacramenten verbonden, aan deze het wezen geeft en ze heilig maakt en krachtig en werkzaam in degenen, die in het Woord des levens gelooven en die ze naar dat Woord ontvangen — zoo is het gemakkelijker te verstaan, dat hetzelfde kan gezegd worden van het heilige kruis van Christus, wanneer Hij er aan is gehecht en er het werk onzer verlossing aan volbrengt.

Voorzeker mogen wij dit kruis, zoo met Jezus Christus bekleed, grootelijks roemen en we kunnen niet anders dan het in buitengewone hoogachting houden, inzooverre Jezus Christus er aan hangt.

Maar gelijk het een misbruik en een zeer zware zonde voor God is, het water, het brood en den wijn voor sacramenten te houden, wanneer het Woord er niet mee verbonden is, zoo ook kan het zien op het kruis voordat Jezus Christus er aan hangt of als Hij er niet meer aan hangt, of liever gezegd: het zien op iets anders dan Jezus Christus, niet met het Woord Gods in overeenstemming gebracht worden, noch voor iets anders worden gehouden dan voor pure superstitie en afgoderij en voor geheel het tegenovergestelde van den plicht der Christenen.

Ik prijs het kruis zoolang Jezus Christus er aan werkt en lijdt, maar ik verfoei wat van het kruis gezegd en gemaakt wordt om het te verheerlijken zonder Jezus Christus, voordat Hij er aan is gehecht of nadat Hij er is afgenomen.

Welnu, ik heb gezien bij ervaring, dat het hout

biceps van zijn kracht tot behoud van het goede doorgesneden.

Een vrije schrijver, levend van zijn pen, stond op en leerde twijfelen aan menscheijke, ja goddelijke wetten. De weelde had brooddronkenheid en onnatuur gebaard. Cultuur werd over-beschaving, onnatuur.

De burgerij, die van ver dit aanschouwde, werd in de oppositie gevoerd, tegen den koning, tegen de kerk, tegen het geloof, tegen de zeden en gewoonten. Haar woordvoerders: Voltaire, Diderot, Montesquieu en Rousseau wenschten geen centralisatie, maar vrijheid van den enkele, geen beperking maar volle vrijheid in denken en werken, in levenswijze en zeden. Tegen de onnatuur en over-beschaving werd de leus opgeheven: Terug tot de natuur en haar on-tucht, dat is haar niet-geboonden zijn. Een mensch moest zijn hartstochten uit-leven. Kwamen uit het hart niet voort de groote gedachten? Krachtens individueel bestaansrecht werden alle zeden met voeten getreden. In de haven des gevoels, moende men, na de branding der hartstochtelijke bewogenheid doorgestevend te zijn, rust te vinden.

Had de poëzie van het begin der 18de eeuw geen syllabe van echt warm natuurgevoel en gleed er toen onder de onbewogen oppervlakte, kil en koud een rationalistische strooming voort, het midden der eeuw gaf kentering, spot werd geloof en het eind van het tijdperk het legendeel van het begin.

Voor het volk huichelden de hoogere standen, de aristocratie, kerkelijkheid. In eigen besloten kring offerden ze al wat heilig was op aan hun spot-zucht. De romans van Diderot werden er verslonden, en dat kon alleen in een milieu van groote zedelijke verdorvenheid. Men flirtte met de beginselen, die binnen een menschenleef-tijd op het schavot zonden brengen.

Het ging niet meer tegen een stijf, onbarmhartig kerkstelsel, het werd een strijd tegen het geopenbaarde Christendom, tegen den Christus zelf. Werd Voltaire niet hoog vereerd, zelfs door koning Frederik de Groote? En was Voltaire niet de vinnige hater van Gods Gezalfden Zoon, met zijn: Ecraser l'infame! Verpletter den eerlooze, den Christus? Een bond van god-loozen bleef voor onze tijd be-waard, die der Christus-loozen leidde de Fransche Revolutie in.

Met dat leven in de hoogste lagen der maatschappij kwam Rousseau niet alleen in aanraking, neen, hij heeft het zeer nabij leeren kennen en het zelf meegedeeld. In ongebreidelde hartstochtelijkheid liet hij, Jean Jacques, de zinnelijkheid van zijn bestaan, er deel aan nemen, terwijl de andere helft van zijn persoonlijkheid het onbarmhartig geeselde

alleen, zonder dat Christus er nog aan hangt, en zelfs datgene, waaraan Hij nooit heeft gehangen, meer zelfs: het teken van dit hout, in zoodanige achting is bij allen, dat wat aan Christus alleen toekomt gegeven wordt aan dit kruishout en aan het kruissteeken. Hierin wordt groote afgoderij bedreven. Dit is niets dan verdoemelijke superstitie.

Tegen verschillende uitspraken, door kerkvaders omtrent het kruis gedaan, komt Farel in dit tractaat in verzet.

Zij hebben b.v. gezegd: door het hout zijn wij schuldig geworden, eveneens door het hout ontvangen wij kwijtschelding; dezelfde stof, die oorzaak is geweest van 'smenschen dood, wordt het geneesmiddel, dat hem behoudt.

Farel bestrijdt zulke uitspraken en zegt: „Men moet het hout niet zoo beladen en er niet zooveel aan toeschrijven, noch ten goede noch ten kwade. Liever dan het hout van den boom der kennis en het hout van het kruis tegenover elkaar te stellen, moeten wij spreken, zooals de Schrift doet, van Adams ongehoorzaamheid, die ons tot zondaren heeft gesteld en van gehoorzaamheid van Christus, waardoor wij tot rechtvaardigen gesteld worden. De vergeving der zonden ligt niet in het hout, maar in het bloed van Jezus. Daar is voorwaar iets anders noodig om den mensch te verlossen dan het hout van het kruis en dan alle hout, dat er ooit geweest is, dat er is of wezen zal, 'zij het levend, groen en vruchtdragend is of dood en verdord zooals het kruishout“.

Voor al polemiseert hij tegen den kerkvader Ambrosius, die Helena's zoeken en vinden van het kruis geestdriftig verhoorlijkt heeft.

Ambrosius beweerde, dat de Geest Helena geïnspireerd heeft om het hout des kruises te zoeken.

Farel zegt hiervan: dat kan Ambrosius niet bewijzen met de Schrift, tenzij dat hij den kwaden geest bedoelt. Want ten eerste heeft de Heilige Geest nooit meer eenig mensch geïnspireerd zooals Hij de Apostelen geïnspireerd heeft. En ten tweede is het zeggen, dat de Heilige Geest inspireert om het hout des kruises te zoeken, in strijd met Zijn natuur. Want Zijn natuur is juist: onze harten van de zichthare en aardsche dingen af te trekken en ze te trekken tot het hemelsche en onzichtbare.

En als dat van God geweest is, dat Helena het kruis ging zoeken, wat moet men dan zeggen van de Apostelen, van de heele kerk van Jeruzalem, ook van Jozef van Arimathea en Nicodemus, die er niet voor gezorgd hebben om het kruis weg te halen of om met het lichaam van Jezus ook Zijn kruis te vragen? En Paulus, die Christus den ge-

Grondste van den zijn zede. Zoo v schappij slagen d en staats kracht, j

Op Pa laque, v Het hunc volkeren bedwing-gehoil- zijn get hacillen- mend, o- monigvull ja verwc Montaigne soenlijks genoot g gedachten schiedt Fransch pas daars boden le- zal dit w dalen to- ook de user.

We be opvoedin Locke be vertalen voeding de burge onderwij ouders 2 wekelijkt lacht ver de Vreug de Grati treffelijke den uitg woorden nis is e baar, da „Wie m schraaf den“ En dingen den. Bet

kruisigde geschrev roismant wonder, kruishou lus beris allen, di berispt grond la Helena de nage zijn helm op gewe Christus gebruikt laatste l Door ingevoer ik vind kruis de ninklijke het puin levens l achten, a Farel doende z wordt a de sacra ze mee dat de is meer overwin er nooit als de b golic wo alles ro stemmen hout het zien doo king var heilige s oog des deelen, Voorts duivel g hebt; lie zijl“

Welk hout het dood is en zo der vers duivel t

van het goede

van zijn pen, menselijke, ja voddronkenheid d over-bescha-

choude, werd koning, tegen zeden en getalle, Diderot, n geen centra- kele, geen be- ten en werken, natuur en over- en: Terug tot s haar niet-ge- in hartslochten voort de groote bestaansrecht streden. In de a de branding gorgestevend te

de eeuw geen el en gleed er te, kil en koud ri, het midden geloof en het van het begin, ere standen, de besloten kring aan hun spot- verden er vor- lieu van groote e met de be- deeftijd op het

t, onbarmhartig en het geopen- stus zelf. Werd or koning Fre- niet de vinnige t zijn: Ecrasez den Christus? or onze tijd be- le de Fransche gen der maai- i in aanraking, kennen en het hartstochtelijk- jkheid van zijn de andere heeft hartig geselde.

og aan hangt, heeft gehangen, t, in zoodanige Christus alleen aishout en aan de afgoderij be- ke superstitie." door kerkva- komt Farel in

t hout zijn wij het hout ont- stof, die oor- ood, wordt het

en zegt: „Men er niet zooveel och ten kwade, om der kennis over elkaar te de Schrift doet, us tot zondaars d van Christus, gesteld worden. t in het hout, ar is voorwaar e verlossen dan e hout, dat er ezen zal, t i- ud is of dood

kerkvader Am- vinden van eeft.

est Helena ge- ises te zoeken, Ambrosius, niet hij den kwaden eeft de Heilige inspireerd zoals En ten tweede t inspireert om trijd met Zijn t: onze harten n af te trekken en onzichtbare, dat Helena het i zeggen van de Jeruzalem, ook demus, die er kruis weg te Jezus ook Zijn Christus den ge-

Grondstelling daarbij was: De natuurlijke toestand van den mensch is de onmisbare voorwaarde voor zijn zedelijkheid en voor zijn geluk.

Zoo voer door het vernolmd gebint der maatschappij een storm van opstandigheid. De mokerslagen der critiek dreunden neer op de oude kerk- en staatsvormen, waaruit alle bezieling, alle geestkracht, ja overtuiging geweken was.

Op Paedagogisch terrein brak de dag van Montaigne, van Locke aan. Op oud ijs vriest het licht, het humanisme van het heidendom woelt in de volkeren nog steeds na. Het Christendom heeft het bedwongen, niet uitgeroeid, dan alleen in Gods geheiligden, en dan nog slechts in beginsel. Velen zijn geroepen, weinigen uitverkoren. En zoo als bacillen, eerst sporadisch in het lichaam voorkomend, onder gunstige omstandigheden zich vermenigvuldigen en eindelijk het bestaan aantasten, ja verwoesten, zoo ook in het rijk der geesten. Montaigne, de oude vrijgeest, de twijfelaar, de fatsoenlijke bon-vivour, de cynische egoïst, was tijdgenoot geweest van onzen Prins Willem I. Zijn gedachten hebben een eeuw ongehinderd in beschaafd Europa kunnen doorsijpelen, want in het Fransch geschreven, was de taal geen beletsel en pas daarna deelde de Roomsche kerk ze bij de verboden lectuur in. Onder de mannen van studie zal dit weinig gegeven hebben. En uit hun kringen dalen toch altijd de geestelijke zegeningen, maar ook de vergifgassen der beschaving, op 't volk neer.

We bepalen ons nu alleen tot wat Montaigne over opvoeding en onderwijs schreef. Wat hij en straks Locke bepleitten voor de zonen van den adel, dat vertalen de paedagogen der Revolutie voor de opvoeding van de kinderen des „volks“, dat is van de burgerij. Montaigne wil de opvoeding en het onderwijs doen geven door een gouverneur. De ouders zullen niets doen dan de kinderen verwekelijken. In de scholen daartegenover is de tucht veel te hard en barsch. Hij zou in de school de Vroegde en de Vroolijkheid willen afbeelden en de Gratiën schilderen. Een gouverneur, de voortreffelijkste der menschen, moet voor dit ambt worden uitgezocht. De school doet niets anders dan woorden uit het hoofd doen nazeggen. „Zulke kennis is een waardelooze munt, voor alles onbruikbaar, dan alleen om te tellen en op te gooien“. „Wie mager zijn, dragen gevulde kleeren, wie schraal van geest zijn, gebruiken gezwoollen woorden“. Een goed gouverneur zal de leerling zelf de dingen doen onderzoeken, kiezen en onderscheiden. Beter is een goed dan een vol hoofd. „De

kruisigde zoo hoog heeft geroemd, hij heeft wel geschreven, dat hem boeken, perkamenten en een reismuntel zonden gebracht worden. 't is wel een wonder, dat hij niet veelmeer gevraagd heeft, dat het kruishout hem zou worden gebracht. Diezelfde Paulus berispt wel scherp het veinzen van Petrus en allen, die de besnijdenis willen invoeren, waarom berispt hij niet degenen, die het kruis in den grond laten verrotten?

Helena, in plaats van het kruis te zoeken en de nagelen aan Constantijn voor zijn paard en zijn helm te geven, had beter gedaan als zij er op gewerkt had, dat haar zoon in het openbaar Christus beleed, zich liet doopen en het avondmaal gebruikte, waar hij mee gewacht heeft tot zijn laatste levensdagen.

Door Ambrosius wordt Helena aldus sprekende ingevoerd: „Ik zoek het teeken der verlossing en ik vind het niet. Ik zit in koninkrijken en het kruis des Heeren ligt in het stof; ik ben in koninklijke hoven en de triomf van Christus is in het puin; die is nog verborgen en de palm des levens is verborgen. Hoe kan ik mij vrijgekocht achten, als het rantsoen niet gezien wordt?“

Farel vraagt: Moet Christus alleen haar niet voldoende zijn, zooals Hij aangeboden en medegedeeld wordt aan alle geloovigen door het Evangelie en de sacramenten? Welk teeken der verlossing vraagt ze meer? Is het geen groote aanaad, te zeggen, dat de triomf van Christus verborgen is? Niets is meer in het licht gezet in de hemelen dan de overwinning van Jezus Christus. En op aarde was er nooit iets, dat zoo op den voorgrond is geplaatst als de triomf van Christus. Want door het Evangelie wordt hij gepredikt over heel de wereld en alles roept er van, zoo door boeken als door stemmen. En die arme zottin, denkt ze door het hout het rantsoen te zien? Men moet het rantsoen zien door het Evangelie en door de zuivere prediking van het levende Woord Gods en door de heilige sacramenten. Men moet het zien met het oog des geloofs; dan zal men in waarheid oordeelen, dat men is vrijgekocht.

Voorts heeft volgens Ambrosius Helena tot den duivel gesproken: „o duivel, ik zie wat gij gedaan hebt: het zwaard verstopt, waarmede gij gedood zijt!“

Welk een domheid is het, zoo roept Farel uit, het hout het zwaard te noemen, waarmee de duivel gedood is! Het materiele hout, dat zonder leven is en zonder ziel, aan bederf onderhevig en zonder verstand, zal dat het vermogen hebben den duivel te doden, die geest is? Er is wel een

bijen zweven her- en derwaarts over de bloemen; maar wat ze opzuigen verwerken ze tot eigen honig.“

„Voor hen die leeren willen, is het gezag van den onderwijzer meestal schadelijk.“

't is alles moderne verandering uit niet-Christelijke ideeën spruitend.

De lichamelijke opvoeding mag niet verzuimd worden. „Het is niet voldoende de ziel van het kind krachtiger te maken, ook zijn spieren moeten gestaald worden, om goede dienaren voor haar te zijn; alleen kan de ziel haar taak niet af“.

Volgens Plato moesten beide „gelijkmatig geleid worden, als twee paarden, aan dezelfde disselboom gespannen“.

Zoo is Montaigne de man, die voor alles een opvoeding tot zelfstandigheid eischt, de vorming en harding van het lichaam wil, de zedelijke vorming boven de intellectuele stelt, de opvoeding tot handelen verheft boven de mededeeling van onvruchtbare kennis. Het zijn gedachten, die Locke herhalen, die Rousseau verbreiden zal.

STRIKWERDA.

STEMMEN UIT 'N ONZE KERKEN

De Padvinderij.

Ter illustratie van het feit, dat tegenwoordig door verscheidenen de zedelijke vorming der jeugd wordt nagestreefd, besprak Dr Kraan in het nr. van 12 Febr. de padvinderij.

Als leider van de Utrechtsche Gereformeerde Groep, die in dat art. genoemd werd, heb ik, eerst met belangstelling, daarna met stijgende teleurstelling, van dit art. kennis genomen.

Waar mij bleek, dat verschillende vooraanstaande personen in ons Gereformeerde Padvinderswerk h. t. st., met mij van meening waren, dat toelichting en rectificatie van dit artikel noodzakelijk waren, daar heb ik vrijheid gevonden voor het onderstaande Uw aandacht te vragen.

De padvinderij, die in 1927 1.700.000 leden telde, telt thans ver over de 2.000.000 jongensleden. Voegt men daarbij de 1.000.000 meisjesleden, dan blijkt, dat de geheele stichting van Baden Powell thans over de 3.000.000 actieve leden telt. Hiermee is de padvinderij verreweg de grootste internationale beweging op jeugdgebied.

De theorieën van Baden Powell worden dagelijks door honderdduizenden leiders en leidsters aan de praktijk getoetst en steeds weer treft men in de leidersbladen woorden van groote bewondering voor de genialiteit van den oprichter aan.

Natuurlijk staat een groot aantal eerste klas paedago-

ander zwaard nodig dan van hout. Maar waar ziet men meer den duivel als levend, dan juist daar, waar de zwaarden van Helena zijn, n.l. de kruisen? De paus — hij draagt het drievoudige kruis, zijn kroon zit stikvol met kruisen en hij is er mee bezaaid tot zijn pantoffel en — Farel is evenmin zachtzinnig in zijn uitdrukkingen als Luther en Calvijn — kan er een levender duivel zijn dan hij is? En heeft de mis niet meer kruisen dan al het overige der papisterij? En waar is de duivel meer levend, heerschend en overwinnend dan daar?

Farel maakt ook meer dan eens de opmerking, dat het kruis, wel verre van in de plaats van Christus gesteld te kunnen worden, juist den Heiland heeft gemarteld.

„Wij hebben evenmin behoefte aan het hout van het kruis als aan Judas of Pilatus of anderen, die den Heiland hebben gepijnigd. Dat hout heeft het wel niet geweten of gewild, maar het is toch door menschen opgericht, die zich door Satan lieten leiden. Jezus zou zichzelf nooit aan het kruis hebben gehangen. De boezen hebben hem aan het kruis gebracht en de goeden, de ware dienaars Gods, hebben Hem er juist afgenomen en hebben daarmee het kruis ontdaan van het eenige, dat goed en heilig, rein en te prijzen is.“

Farel bestrijdt echter niet alleen alle vereering van het kruis, maar wil ook, dat de kruisen en crucifixe geheel zullen worden weggedaan.

Hij wijst er telkens op, dat het hebben van kruisen niet geboden is in de Heilige Schrift. En de Schrift bevat toch alle dingen, die wij moeten weten tot onze zaligheid en tot den dienst des Heeren. „God heeft het nooit aan de vrijheid van het schepsel overgelaten zich te gedragen in den dienst van God zooals het hem goed zou dinken, maar heeft altijd wet en regel gegeven, waarnaar Hij gediend wil worden. En daarom heeft Hij altijd veroordeeld en zal Hij veroordeelen allen, die Hem gediend hebben en zullen dienen naar een andere leer dan die Hij heeft bevolen. En hoemeer God aan Zijn schepselen openbaart, des te meer vraagt Hij van hen. Daarom moet men niet twijfelen of na de zeer duidelijke openbaring in Zijn Zoon Jezus Christus vraagt Hij des te meer, dat allen Hem gehoorzaamheid bewijzen naar het Evangelie“.

Met beslistheid keert hij zich dan ook tegen de „gematigden“, die wel het misbruik verwerpen, maar de kruisen en crucifixe willen behouden.

„Daar ze niet door het Woord Gods zijn geboden,

gen de beweging ten dienste wanneer het er om gaat of de details uit paedagogisch oogpunt al of niet verdedigbaar zijn.

En zóó is dit werk, in 1907 heel in het klein begonnen, uitgegroeid tot de groote geconsolideerde wereldorganisatie van nu.

We moeten echter op enkele bijzonderheden in dien groei de volle aandacht laten vallen, daar anders de huidige samenstelling tot foutieve conclusies zou leiden.

Bij dergelijke bestudeering springt het direct in het oog, dat Baden Powell zijn werk aanvankelijk zuiver nationaal dacht en in het geheel niet vermoedde, dat zijn werk internationale betekenis zou krijgen.

Er werd vanuit Engeland dan ook niet het minste gedaan voor propaganda in het buitenland.

Desondanks ontstonden in andere landen padvindersorganisaties.

Het bleek, dat deze plant zoo goed in allerlei bodem aardde, dat de groei Baden Powell zelfs overrompelde.

De internationale organisatie kwam eerst veel later tot stand.

Wel werd in de Dominions propaganda gevoerd en ook Amerika, dat als Engelsch sprekend volk, de handboeken veel gemakkelijker kon bestudeeren, stond rechtstreeks voor propaganda open. Voeg daarbij, dat de propaganda in Amerika direct „Amerikaansch“ gevoerd werd, gesteund door de regeering, en we verwonderen ons niet, dat de padvinderij in Amerika 1.000.000 leden ongeveer telt.

Tel hierbij de 700.000 Engelschen en Dominionbewoners en direkt komt de vraag op, hoe het komt, dat de rest van de wereld „slechts“ 400.000 padvinders telt.

Azië en Zuid-Amerika vallen natuurlijk door hun bijzondere toestand voor een groot gedeelte af, evenals groote stukken van Afrika. Toch zijn daar in de beschaafde gebieden wel flinke organisaties.

Maar deze vallen voor een groot deel onder de Dominions en tellen bij de 400.000 niet mee.

Rest dus Europa. En daar heeft de methode der padvinderij groote ingang gevonden. Alleen, bij oppervlakkig onderzoek vergeet men, dat de groote Duitse organisaties voor het overgrote deel om politieke redenen niet bij het Internationaal Bureau zijn aangesloten, dat in Italië de groote bloeiende organisatie, als zoovele jeugdorganisaties door Mussolini is onthouden en dat in Rusland de miljoenen tellende communistische jeugdorganisatie voor een belangrijk deel de padvindersmethode overgenomen heeft.

We komen nu tot de padvinderij in ons land. Laat ik eerst even eenige fouten en onnauwkeurigheden mogen recht zetten.

1. Een hopman moet niet 20, maar 21 jaar zijn.
2. Het centraal Magazijn te Amsterdam is reeds enkele jaren door het Scout Shopdepot te Den Haag vervangen.
3. De cursus te Ommen is geen opleiding tot hopman, maar één der drie gedeelten waaruit de Wood Badge voor leiders en leidsters in het algemeen bestaat. Houders en houdsters van deze W. B. moeten voldoen aan de eischen van de cursus te Ommen, van een schriftelijke cursus en aan de praktijk van hun werk gestelde eischen. Een soort padvinders „doctoraat“.

en er zoodanige afgoderij mee wordt gepleegd, kan ik niet goedvinden de meening van hen, die het genoeg achten het misbruik te veroordeelen en te leeren, dat men zich hiervoor in het vervolg wachte, maar die blijven dilden de stof der dwaling en de instrumenten, die er toe dienen“. Die „gematigden“ denken al heel weinig aan de natuur der menschen. „Want men mag zeggen wat men wil, zoo de dingen niet van God verordineerd zijn en ingevoerd naar Zijn Woord, doch uitgevonden zijn door Satan en alleen dienen om tot bijgeloof en afgoderij te verleiden, 't is heel zeker, dat als men ze laat bestaan, Satan altijd het middel zal vinden om zich er van te bedienen. En dat aan den anderen kant de natuurlijke neiging van den mensch, daar ze waarlijk slecht is, altijd maken zal, dat zulke dingen tot het kwade leiden“.

De gematigden spreken wel van „vrijheid“. Maar een vrijheid om in de kerk te onderhouden wat niet van Christus is en van Zijn Evangelie, is een vrijheid, gesmeed in de diepten der hel. Ze maakt ons vrij, maar waarvan? Juist van de onderworpenheid aan Christus; en ze maakt ons tot dienstknechten van Satan.

Hij bestrijdt ook de beschouwing, dat de beelden en kruisen als boeken der arme lieden mogen behouden worden. Eigenaardig merkt hij op: de vrouwen, al zijn ze vrijgekochten door het kostbaar bloed van Jezus Christus en al hebben ze nog zoo'n groote kennis van het Evangelie, missen toch het recht om in de samenkomsten der gemeente te leeren; en zullen dan „boomstammen“ door onze sufferij dat voorrecht hebben? Men moet de volken, die Jezus Christus heeft vrijgekocht, wel dom zien als boomtronken en houten stammen en wel met hen spotten, als men ze meent te moeten onderwijzen met houten beelden of andere dergelijke dingen, die niet van God zijn verordineerd.

Hij wijst o.a. op het voorbeeld van Hiskia, die de koperen slang, nog wel op Gods bevel en door een dienstknecht Gods gemaakt, verbrijdelde. Hiskia stelde er zich niet mee tevreden tot het volk te zeggen, dat het niet moest voortgaan er eer aan te bewijzen. Zoo is het de plicht der Christelijke vorsten, dat zij de crucifixe en kruisen wegnemen. En daar het Evangelie heerlijker is dan de wet, de aanbidding in geest en waarheid zuiverder en waardiger dan die te Jeruzalem, zijn alle ware dienstknechten Gods nog veel meer gehouden hun stem te verheffen tegen alles wat strijdt met de zuiverheid des Evangelies, dan Hiskia gehouden was tot wat hij gedaan heeft.

J. THIJSS.